

Universitätsbibliothek Paderborn

Geschichte der geistlichen Stiftungen, der adlichen Familien, so wie der Städte und Burgen der Mark Brandenburg

[Urkunden-Sammlung für die Orts- und spezielle Landesgeschichte]

Riedel, Adolph Friedrich

Berlin, 1843

XII. Der Markgraf Albrecht bestätigt dem Bisthume, Capitel und der Kirche zu Havelberg, alle Verleihungen seines Vaters und Großvaters und legt den Bisthume mehrere neue Besitzungen in der Altmark ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54314](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54314)

XI. Markgraf Albrecht schenkt dem Capitel zu Havelberg die Dörfer Borch und Cowal, im Jahre 1208.

In nomine sancte et individue trinitatis. Ego Albertus dei gratia Brandenburgensium marchio. Notum sit omnibus tam presentibus quam futuris Christi fidelibus, quod ego albertus dei gratia brandenburgensium marchio, inter principes terre, more floris mane virentis, vespere arefcentis et in pulverem suum revertentis, In vana conuersione constitutus, terrena celestibus, temporalia eternis commodis preferenda esse (sic) fide cordis credo et verbis oris affirmo. Proinde havelbergensem ecclesiam, Parentum meorum, Alberti videlicet et Ottonis, fratrumque meorum Ottonis et Henrici studiis optimis promotam, et eorum elemosinis in collatione prediorum copiose fatis ampliatam, devotione paterna, quasi debito hereditario ad me transfusa, quantum potero consolari et fouere inuigilabo. Inde est, quod expedita deuotione duas villas, Borch et Cowale, sibi contiguas in Burchwardo havelbergensi, beate Marie in havelberg sanctoque Laurentio, ad comparanda mihi celestia pro terrenis, obtuli, quatenus ibidem defervientes eas cum omni iure possideant, et de proventibus earundem villarum et omnium eis attinentium agrorum, pascuorum et nemorum consolationem consequantur, eo quod pro benefactoribus suis tam uiuis quam defunctis iugiter intercedere teneantur. Accepimus etenim securitatem huius donationis ex privilegiis Henrici bauenbergensis et conradi regis et friderici imperatoris, qui predictam ecclesiam in hunc modum privilegiaverunt, ut princeps marchiam tenens, de possessionibus ad Imperatoriam dignitatem pertinentibus ecclesiam havelbergensem sublimare, et deo ibidem seruiendum stipendia possit ampliare. Ne igitur ullus hominum predictam ecclesiam in predictis villis molestare presumat, presentem paginam sigilli nostri impressione munivimus. Huius donationis testes sunt Sigebodo, eiusdem ecclesie Episcopus, Engelbertus Prepositus, Weseelinus prior cum toto fratrum suorum collegio. De Laycis vero Henricus Comes de Zvirin, Tidericus dapifer, fridericus Advocatus, Tidericus miles de Osteburg (sic), Selavi nobiles Henricus, Prizzlauiz, Pribbezlauz et andreas fratres, Item milites Reinherus et fridericus fratres de Hindenburg, Bodemerus miles, conradus miles et alii quam plures. Acta sunt hec havelberg VIII. id. Julii Anno dominice incarnationis M^o. CC^o. VIII°. in domino feliciter, Amen.

Nach dem Havelberger Copialbuche des Königl. Geh. Cabinets-Archives Bl. 5. Fehlerhaft abgedruckt bei Buchholz a. a. D. S. 45. 46.

XII. Der Markgraf Albrecht bestätigt dem Bisthume, Capitel und der Kirche zu Havelberg, alle Verleihungen seines Vaters und Großvaters und legt dem Bisthume mehrere neue Bestuhungen in der Altmark bei, im Jahre 1209.

In nomine sancte et individue Trinitatis. Ego Albertus Dei gratia Brandenburgensis Marchio. Si in his, que nobis temporaliter diuina largiri dignata est clementia, Ecclesiasticis providere studuerimus utilitatibus, creditum quidem et debitum Deo restitimus, insuper magna pro paruis lucrifacimus, et coelestia pro temporalibus sperare, et pro transitoriis in perpetuum valitura, coelesti sic remunerante gratia, poterimus efficaciter expectare. Inde est, quod ad exhortationem et instantiam dilecti nobis in Christo Segebodonis, Havelbergensis Episcopi, ob spem perpetue retributionis, Ha-

velbergensem Ecclesiam, in sancte Dei genitricis et virginis Marie et gloriosi Martiris Laurentii honore fundatam, sincere diligere, corroborare, defendere, et pro modulo nostre possibilitatis elegimus exaltare. Ideoque, si que privilegia, et quecunque in privilegiis vel alio quocunque modo Pater noster Otto videlicet primus et Albertus, pie memorie Marchiones Brandenburgenses, et Reges et Imperatores eidem Ecclesie contulerunt vel indulserunt, rata et inconvulsa volumus permanere, ita ut nec nobis, qui facta approbamus, nec subditis nostris, quibus ne ledant prohibemus, nec aliquibus ea, que Deo et sanctis eius in sustentationem eiusdem loci data sunt, liceat aliquatenus infirmare. De rebus preterea Episcopi Ecclesie eiusdem et Canonicorum ibidem per totam Marchiam et potestatem nostram siue in aqua, siue in terra, volumus ut nullum thelonium detur vel accipiatur, ad exemplum iam dictorum parentum nostrorum, qui id ipsum in suo privilegio statuerunt et nobis immutabile reliquerunt, qui et Havelbergensem Ecclesiam seculari exactione, ubi poterant, exuerunt. Quatuor mansos in prato, quod Wisch vocatur, quos prefati parentes nostri cum omni integritate contulerunt et libertate, volumus* ut Ecclesia Havelbergensis sine gravamine habeat, et oblatam etiam sibi ab eisdem Ecclesiam in monte sancti Nicolai *) cum omnibus appenditiis suis secura possideat tranquillitate. Piam insuper patris nostri voluntatem, quam scripto expressit et Sigilli sui impressione studiose corroboravit, nequaquam fas esse nobis credimus infringere, aut sine magna et diligenti circumspectione aliquatenus immutare. Unde secundum donationem ipsius et ordinationem, villam Dalchowe integro Jure et usu perpetue possessionis Episcopo Havelbergensi volumus singulariter deservire, Drusdowe vero secundum expressam voluntatem eiusdem ad prebendam fratrum Havelbergenium, dimidiam quoque partem Loffe hospitali ibidem ad elemosinam pauperum plenarie et jure indeficienti ob memoriam illius, qui contulit, volumus pertinere. Quicquid iuris aut servitii in tribus villis Withemore videlicet Clodene et Borstele, ratione advocacie vel honorum, in Marchia nostra sitorum, vel alias quocunque modo habere possimus, sepe dictus pater noster totaliter, cum quinquaginta solidis annuatim ad lumina, Deo et genitrici ejus perpetue virgini Marie et beato Laurentio, in sustentationem et meliorationem Havelbergensis Ecclesie, felici devotione et pro sua suorumque obtulit salute, que nos nequicquam infringere disponimus aut immutare, sed, ut participes orationum et elemosinarum esse valeamus, prompta voluntate intendimus omnimodo conservare. In his omnibus, que commemorata sunt, parentum nostrorum factis, licet prime voluntatis et oblationis non invenimus fundamentum, ex conservatione tamen eorum, que facta sunt, portionem alicuius meriti sperantes, disponimus et nos, Havelbergensis Ecclesie possessiones ob nostram et nostrorum salutem novis, quibus ad presens possumus, beneficiis ampliare. Offerimus itaque Havelbergensi Ecclesie ad usum et profectum Deo ibidem ferventium in honore sancte Dei genitricis et Virginis Marie et beati Laurentii, ob spem salutis nostre et proximorum nostrorum, universum ius nostrum de octo mansis, in prato, quod Wisch vocatur, et in eodem prato iuxta predium quod Alant dicitur, ad specialem usum et profectum Havelbergensis Episcopi omne jus quadrantis unius, quod in eo habuimus vel habere aliquo modo poteramus. Nihil proprietatis, nihil beneficii, nihil omnino iuris in eisdem octo mansis et eodem quadrante agrorum nobis reservamus, excepto, quod ad placitum maius, quod Botting vocatur veniant, et patriam, si communis necessitas exegerit, simul cum inhabitantibus defendant, et aggerem suum contra albis fluminis impetum conferent. Quicquid aliud in eis nostrum aut dici aut excoigitari potest, hoc totum Havelbergensi Ecclesie et ejus Episcopo, quemadmodum distinctum est, conferimus, habendum et in locis infra subscriptis pacifice possidendum. In Villa Thene ius mansi unius et dimidii et quinque iugerum. In monte jus

*) Die Kirche in dem Altmärkischen Dorfe Berge.

quadrantis unius. In Robole jus duorum manforum et quadrantis unius. In Klint jus quadrantis unius et quinque iugerum. In Werbene jus mansi unius. In Berendorp Jus duorum manforum, verum exceptis quinque iugeribus. In Rengerslach jus dimidii mansi et pretere in Scuringe jus quadrantis unius. In his omnibus, qui nominati et expressi sunt, mansi et agris, quia in eis, quicquid juris habuimus vel habere potuimus, totum hoc Deo et Sanctis eius et ecclesie Havelbergensi. sincera obtulimus devotione, pretere in omnibus, que pater noster et avus Havelbergensi Ecclesie contulerunt, possessionibus, insuper in uniuersis, que ex antiquo Havelbergensi Ecclesie fundatores eius obtulerunt, bonis, precipue et nominatim in villa Withemore et Clodene et Borstele et Drufdowe et in medietate Loffe et in villa Dalchowe et in predio, quod Alant dicitur, et in quadrante ibidem, et in Havelbergensi Burchwardi bonis, que in sustentationem firmam de suis redditibus Episcopi Havelbergensis, et generaliter in omnibus Episcopi Havelbergensis, ubicunque sita sunt, bonis, nolumus exactiones fieri aut petitionem, aut herbergarias aut angarias aut parangarias, et quicquid iniuriosum et gravaminis poterit dici, aut etiam cogitari. Hanc nostre uoluntatis et oblationis paginam sigilli nostri annexione, ut sit ualentior, roboramus. Quisquis contra eam venire temptaverit, diuinam timeat ultionem, et nostram et nostrorum se non dubitet incurrisse indignationem. Non enim, que Deo offeruntur, sunt rapienda, nec sincere devotionis oblatio est aliquatenus impugnanda. Hujus rei testes sunt Segebodo Havelbergensis Episcopus, Engelbertus ejusdem Ecclesie prepositus, cum toto conventu suo, Godefridus Canonicus in Stendal. De Laicis uero Comes Adolfus de Dasle, Comes Vulradus de Dannenberg, Albertus de Arnstain, Hermannus prefectus de Magdeburg, Meinhardus agnomento Hornnebogo, Alexander de Waledal, Burchardus de Kockstede, Tidericus dapifer, Engelhardus, Fridericus de Mulbeke, Olricus de Holdenstade, Otto et Berwardus Fratres de Borstele, Henricus Flemingus, milites, et alii quam plures. Acta sunt hec Biscopesmarck. Anno dominice incarnationis M. CC. IX, epacta XII, indict. XII, XI. Kal. Novembris, In domino feliciter. Amen.

Nach Desrichs, Disp. de Botding et Lodding judiciis Germaniae, App. doc. p. 5 seq. Nr. III.

XIII. Zugeständnisse des Abtes zu Premontré gegen den Bischof Sigebodo von Havelberg in Beziehung auf die Lebensweise der Prämonstratenser der Havelberger Diöcese, vom Jahre 1219.

Vir Venerabilis et specialis amicus noster, Mag. Johannes de Grabo, ad nos ueniens ex parte uestra et fratrum nostrorum, qui in ecclesia et dioecesi uestra morantur, nobiscum et cum quibusdam Coabbatibus nostris de compositione aliqua ineunda inter nos ex una parte et praedictos fratres uestrae dioecesis ex parte altera satis diu tractauit. Demum uero in hoc convenimus, dum tamen recipiatur a uobis et a fratribus memoratis, quod iidem fratres uescantur carnibus, utantur calceamentis de aluta, et pellicis in diuinis officiis, et Vambicis in dormitorio, sicut solent, non quod istas consuetudines approbemus, sed quod eas magis eligimus tolerare, quam fratres nostros taliter absterrere, quod quasi desperantes abjiciant obedientiae iugum in suarum dispendium animarum. Verum quia idem Magister nec praedictas consuetudines, nec quaedam alias, quae apud uos bonae reputantur, forsitan et honestae, scivit ita explanare ad unguem, quod certum iudicium de ipsis habere possemus, tam ipsas quam alias, si quae fuerint tolerabiles, in litteris uestris cum modo utendi iis plenius exprimendas, et nobis in nostro generali Capitulo exhibendas, tolerabimus, eo modo, quod renunciabimus omnimo-